

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

HALK EĞİTİMİ MEREKEZLERİ ÖĞRETMEN VE USTA ÖĞRETİCİ ORYANTASYON EĞİTİMİ KURSU

**Eğitim Sisteminde
Öğretmenin Görevleri, Roller ve Yeterlikleri**

Öğretmenlik bir Meslek midir?

ÖĞRETMEN

Öğretmen

- 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesine göre, **öğretmenlik**, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.
- **Öğretmenlik mesleği**, eğitim sektörü ile ilgili olan, sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip alanlarda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyonu gerektiren, profesyonel statüde bir uğraşı alanıdır.

Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Modelleri

- Türkiye öğretmen yetiştirme bakımından 150 yılı aşkın bir geçmişe ve zengin bir deneyime sahiptir. Ülkemizde öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirme konusu, her dönemde güncelliğini korumuş önemini hiç bir zaman yitirmemiş, tam tersine değişik boyutlar kazanmıştır.
- Türkiye'de Cumhuriyet'in ilanından sonra, eğitime yapılan en önemli katkı, öğretmenliğin yasal olarak "**meslek**" durumuna getirilmesidir. 1924 tarih ve 439 sayılı o yasada "**öğretmenlik devletin genel hizmetlerinden eğitim ve öğretim görevini üstüne alan, bağımsız sınıf ve derecelere ayrılan bir meslek**" olarak tanımlanmıştır.
- Cumhuriyet döneminde geliştirilen başlıca öğretmen yetiştirme modelleri:
 - * köy muallim mektepleri(1926-1933)
 - * köy enstitüleri
 - * ilk öğretim okulları
 - * üç yıllık eğitim enstitüleri
 - * eğitim fakülteleri

Öğretmen Kimdir?

- Öğretmen hem eğitim yaşantılarını düzenleme hem de düzenlenen çevrede, eğitim durumunda bir örnek oluşturacak şekilde yer alma konumundadır. Bu nedenle öğretmen hem bir bilim insanı hem de bir sanatkâr olma durumundadır.
- Çağımızda yaşanan hızlı değişiklikler öğretmenlerin görevlerinde değişiklik ve gelişmelere neden olmaktadır.

Öğretmen Adaylarında

- Öğretmen olma isteği
- Öğretmenliğe yatkınlık
- Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı gelişmeye uygun kişilik özelliklerine sahip olmak
- Öğretmenliğe, öğrenciye, çevreye, sosyal değerlere yönelik olumlu tutuma sahip olmak
- Hür ve bilimsel düşünce gücüne, araştırma fikrine sahip olmak

ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN

- **Öğretmende ;**

- Öğretmenlik Meslek bilgisi,
- Genel Kültür,
- İletişimde Özel Alan Bilgisi,
- Öğretmenlik Formasyonu

olması gerekir.

1. Öğretmenin Öğreticilik/Eğitcilik Rolü

- Program geliştirme çalışmalarına katılma
- Bilgi ve iletişim teknolojilerini başarılı bir şekilde kullanma
- Öğrencilere danışmanlık yapma
- Sınıfta çeşitli etkinlikler ve konularda öğrencilerle birlikte karar verme
- Öğrencilere uygun öğrenme çevresi oluşturma

Öğretmenin Başlıca Roller

Rol nedir?

- Toplumda belirli bir statüde ve konumda bulunan bir bireyden **göstermesi beklenen davranışlar** ya da bireyin görevini yerine getirmesidir.
- Öğretmene yüklenen roller; kültürlere, toplumlara, zamana ve eğitim anlayışına göre değişiklik göstermektedir.

ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN

Öğretmenin Başlıca Roller

1. Öğretmenin Öğreticilik/Eğitcilik Rolü
2. Öğretmenin Temsilcilik Rolü
3. Öğretmenin Liderlik Rolü
4. Öğretmenin Sosyal Liderlik Rolü
5. Öğretmenin Değişimci/Yenilikçi Rolü

1. Öğretmenin Öğreticilik/Eğitcilik Rolü

- Özel alan bilgisine sahip olma
- Ders için gerekli materyalleri hazırlama
- Çeşitli öğretim teknikleri deneme
- Öğrenmeyi zenginleştirme
- Sınıfı yönetme
- Öğrencileri güdüleme
- Sınıf özelliklerine göre konunun öğretimini planlama
- Öğrencilere rehberlik yapma

2. Öğretmenin Temsilcilik Rolü

- Yeni **öğrenmelere** açık olma
- Esnek olma
- Öğrenci aileleri ile çocukların **gelişim süreçlerini** tartışma
- Okul **işleyişi ve politikası** hakkında bilgili olma
- Öğrencilerin öğrenmelerini sağlayacak **etkinlikler** kullanma
- Kendini **geliştirme** ile ilgili sorumluluk alma
- Alan bilgisini **güncelleştirme**

3. Öğretmenin Liderlik Rolü

- Öğrencilere öğrenme arzusu kazandırma
- Öğrencilerin problemlerini çözebilmesine katkı sağlama
- Öğrenmenin değerini ve önemini kavratma

4. Öğretmenin Sosyal Liderlik Rolü

- Öğrenciler ve diğer görevlilerle iyi iletişim kurma
- Espri anlayışına sahip olma
- Takımla iyi ilişkiler kurarak çalışma
- Problem çözme becerisinin yüksek olması

5. Öğretmenin Değişimci/Yenilikçi Rolü

- Eğitim ve toplum alanında gelişmeleri yakından takip etme
- Değişime ve yeniliklere karşı olumlu tutumlar sergileme
- Öğrencileri değişime ve yeniliklere hazırlayabilme
- Eğitim alanındaki değişiklikleri kolay uygulayabilme

Öğretmenlik Bilgi Temeli

7 Kategoride değerlendirilmektedir

- 1- Özel Alan Bilgisi
- 2- Genel Meslek Bilgisi
- 3- Eğitim Programı Bilgisi
- 4- Mesleki Özel Alan Bilgisi
- 5- Öğrenen Özellikleri Bilgisi
- 6- Eğitim Sistemi Bilgisi
- 7- Eğitim hedefleri, değerleri, tarihi ve felsefi temelleri bilgisi

Öğretmenlerin Yeterlik Alanları:

Yeterlik nedir?

Bir işi ya da görevi etkili bir şekilde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken özelliklerdir.

Öğretmenlerin Mesleki Yeterlik Alanları:

- Eğitme-Öğretme (öğretmenlik meslek bilgisi)
- Özel Alan Bilgisi
- Genel Kültür Bilgisi

Eğitme-Öğretme Yeterlikleri (Öğretmenlik meslek bilgisi)

- Öğrenciyi tanıma
- Öğretimi planlama
- Materyal geliştirme
- Öğretim yapma
- Öğretimi yönetme
- Başarıyı ölçme ve değerlendirme
- Rehberlik yapma

Eğitme-Öğretme Yeterlikleri (Öğretmenlik meslek bilgisi)

- Temel becerileri geliştirme
- Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere hizmet etme
- Yetişkinleri eğitme
- Ders dışı etkinliklerde bulunma
- Kendini geliştirme
- Okulu geliştirme

Genel Kültür Bilgisi

- Olay ve olguları farklı disiplinlerin kavramlarını kullanarak açıklayabilme
- Farklı disiplinlere ilişkin bilgilerin konu alanı ile bağını kurma
- Öğrencileri genel kültür yaşantılarını geliştirmeye özendirme

Özel Alan Bilgisi

- Temel bilgileri, kavramları, ilkeleri değişik biçimlerde açıklama
- Farklı görüş, kuram, öğrenme yolları, araştırma ve inceleme yöntemlerini açıklama
- Öğretim malzemelerini değerlendirme ve seçme
- Alanında araştırmalar yaparak bilgi üretme

Özel Alan Bilgisi

- Öğrencileri alanla ilgili sorular sormaya, düşünceleri farklı perspektiflerden görmeye ve bilgi üretmeye özendirecek programları kullanma ve özendirme
- Öğrencinin gerekli bilgi ve becerileri başka alanlarla ilişkilendirmesine olanak verecek disiplinler arası öğretim deneyimleri yaratma
- Alana ilişkin sorunları tanıma, çözüm yolları arama, uygun çözüm yolunu seçme, uygulama ve değerlendirme

ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN

MEB' ca öğretmenlerin yeterlilikleri

- öğrenciyi tanıma,
- öğretimi planlama,
- materyal geliştirme,
- öğretim yapma,
- öğretimi yönetme,
- başarıyı ölçme ve değerlendirme,
- rehberlik yapma,
- temel becerileri geliştirme,

ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN

MEB' ca öğretmenlerin yeterlilikleri

- özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere hizmet etme,
- yetişkinleri eğitme,
- ders dışı etkinliklerde bulunma,
- kendini geliştirme,
- okulu geliştirme,
- okul-çevre ilişkilerini geliştirme olarak belirlenmiştir.

Öğretmenin Yeterlilikleri

- Mesleki bilgi ve becerilerde yeterli olma,
- Kendini kontrol etme,
- İyi bir görüntüye sahip olma,
- Öğrencileri her konuda anlama,
- İnsan ilişkilerinde iyi olma,
- Eleştiriye açık olma,
- Sabırlı olma,
- Espri anlayışına sahip olma,
- Kendine güveni olma,

Öğretmenin Yeterlilikleri

- İyi görgü ve alışkanlığa sahip olma,
- Ders işlerken bütün öğrenciler ile ilgilenme,
- İyi bir disiplin anlayışına sahip olma,
- Öğrenci görüşlerine açık olma,
- Doğaçlama (kendiliğinden konu veya espi yaratma) yeteneğine sahip olma,
- Özgür düşünce geliştirmesi ve bunu teşvik etme,
- Öğrenci performansını değerlendirirken objektif davranma,

Öğretmenin Yeterlilikleri

- Dersi ilginç hale getirme, Geniş bakış açısına sahip olma,
- Ders işlerken öğrenci ilgi ve isteklerine de yer verme,
- Becerileri iyi yapanları ödüllendirme,
- Öğrencilerin derse yeterince katılmalarını sağlama,
- Öğrenci düzeyine uygun ders işleme.

Mesleki Etik Nedir?

- Bütün mesleki uğraşların iyi ve doğruya yönlendirilmesi konusunda ilkeler koyan, meslek üyelerinin kişisel arzularını sınırlayan, belli bir çizginin dışına çıkmalarını önlemeye çalışan, mesleki idealleri geliştiren ve ilkesiz üyeleri meslekten dışlayan bir ilkeler dizgesidir.

Öğretmenlerin sahip olması gereken Temel Ahlaki ve Etik Değerler

- Profesyonellik,
- Hizmette sorumluluk,
- Adalet, eşitlik,
- Sağlıklı ve güvenli bir ortam sağlanması,
- Yolsuzluk yapmama,
- Dürüstlük, doğruluk ve güven (samimi olma),
- Tarafsızlık (dinsel ve politik inançlar),
- Başkalarına saygı,
- Kaynakların etkili kullanımı (zamanın etkili kullanılması)

Mesleğe Yeni Başlayan Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar

- Öğrencileri motive etme
- Öğrencilerin çalışmalarını değerlendirme
- Velilerle ilişkilerini sürdürme
- Sınıf çalışmalarını düzenleme
- Öğrencilerin bireysel farklılıklarını farkedebilme
- Meslektaşları ile ilişkiler

Öğretmenlik Mesleğinin Temel Özellikleri

- Öğretmenlik sevgi ve özveri mesleğidir.
- Öğretmenlik insana şekil verme mesleğidir.
- Öğretmenlik tüm ülkelerde en yaygın olarak görülen mesleklerden biridir.
- Öğretmenlerin çoğunluğu devlet memurudur.

